

2070804550

Vragen van de leden Halsema en Van Gent (beiden GroenLinks) aan de minister van Justitie en de staatssecretaris voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de erbarmelijke omstandigheden in de Bon Futuro (Koraal Specht) gevangenis te Curaçao. (Ingezonden 9 november 2007)

1

Bent u op de hoogte van de veiligheids- en humanitaire situatie in de Bon Futuro gevangenis te Curaçao? Hoe zou u deze omschrijven?

Antwoord

Ja. De situatie in de Bon Futuro gevangenis is bijzonder zorgelijk. Toen eind 2005 het Plan Veiligheid Nederlandse Antillen (PVNA) werd opgesteld is er ook specifiek een deel opgenomen over het gevangeniswezen. Sinds halverwege 2006 zijn er in het kader van PVNA drie penitentiaire deskundigen, afkomstig uit Nederland, werkzaam in (onder andere) de Bon Futuro gevangenis. Met behulp van deze technische bijstand wordt gewerkt om de situatie binnen de gevangenis te verbeteren. Onder verantwoordelijkheid van de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen wordt aldus gewerkt aan verbetering van de interne bedrijfsvoering. Hierbij wordt aandacht geschonken aan het trainen van het personeel en het herinvoeren van een degelijk regime binnen de muren. In april van dit jaar is aan minister van Justitie David Dick het beveiligingsplan Bon Futuro aangeboden.

2

Kent u de door gevangenen gemaakte rap 'Bin aden pa kaba' op You Tube, waarop gevangenen met messen en drugs te zien zijn? Hoe beoordeelt u dit?

Antwoord

Ja. Het moge duidelijk zijn dat met het oog op de veiligheid van gedetineerden en personeel de getoonde beelden ontoelaatbaar zijn. Door de verantwoordelijke minister van Justitie van de Nederlandse Antillen zijn inmiddels maatregelen genomen. Sinds het verschijnen van het filmpje is het beveiligingsplan voor Bon Futuro verschenen. Met behulp van nieuwe procedures en het trainen van het personeel wordt hard gewerkt om de smokkel van bijvoorbeeld wapens, drugs en telefoons in de toekomst te voorkomen. Sinds het verschijnen van het filmpje op www.youtube.com is een aangescherpt beleid ingevoerd ten aanzien van toegestane voorwerpen.

3

Deelt u de mening dat het onacceptabel is dat penitentiair inrichtingswerkers de greep op sommige afdelingen zijn kwijtgeraakt, dat wapens, drugs en mobiele telefoons vrij voorhanden zijn en dat de hygiënische omstandigheden onder de maat zijn? Deelt u de mening dat, gezien deze omstandigheden, gesproken mag worden van een noodsituatie die niet langer mag of kan voortbestaan?

Antwoord

Elke situatie waarin het personeel van de gevangenis de greep zou kwijtraken en hiermee de eigen veiligheid en die van gedetineerden in het gedrang komt, is ontoelaatbaar. De huidige situatie is zorgelijk. Sinds de drie adviseurs uit Nederland in het kader van het eerder genoemde PVNA werkzaam zijn binnen het gevangeniswezen worden gestaag verbeteringen aangebracht. Die verbeteringen richten zich op de interne bedrijfsvoering waaronder de beveiliging en de hygiënische omstandigheden.

4

Kunt u een precies overzicht geven van de maatregelen die Nederland heeft genomen sinds verschijning van het rapport van het Europees Comité ter Voorkoming van Foltering en Onmenselijke en Vernederende Behandeling of Bestrafing en het Plan van aanpak gevangeniswezen Nederlandse Antillen? 1)

Antwoord

Het Europees Comité ter Voorkoming van Foltering en Onmenselijke en Vernederende Behandeling of Bestrafing (CPT) van de Raad van Europa bracht in 1997 een bezoek aan de Koraalspecht gevangenis op Curaçao. Naar aanleiding van dit bezoek is destijds in de ministerraad van de Nederlandse Antillen een aantal maatregelen vastgesteld om op korte termijn verbetering te brengen in de leefomstandigheden van de gedetineerden en de werkomstandigheden van het personeel. In de Rijksministerraad van 19 maart 1999 werden deze maatregelen bekrachtigd. Hiernaast werd door de Rijksministerraad besloten dat de conclusies en de aanbevelingen van de rapportage van het CPT in de lijst van de maatregelen zou worden verwerkt.

Voor deze maatregelen heeft Nederland na hiervoor een verzoek ontvangen te hebben van de Antilliaanse regering een bedrag van Naf. 80 mln. beschikbaar gesteld (€36.302.417,29). Met deze door Nederland beschikbaar gestelde middelen is met name geïnvesteerd in de huisvesting en zijn adviseurs en deskundigen vanuit Nederland aangetrokken.

De huidige situatie in de Bon Futuro gevangenis behoeft dringend verbetering. Ik ga er wel van uit dat inmiddels een ontwikkeling ten goede is ingezet. In dat verband verwijs ik naar een recent oordeel van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, waarin de ontwikkeling van de CPT rapporten van 1994, 1997, 1999 en 2002 wordt beschreven: "The CPT reports of 1994 and 1997 describe Koraal Specht prison as overcrowded and insanitary and the provision of such necessities as food and water as erratic and insufficient. The CPT's visit to Koraal Specht prison in 1999 [...] mentions some changes for the better, work having begun to improve the fabric of the prison, the food and water supply being likewise improved and overcrowding being somewhat reduced. The main focus has shifted to violence committed against prisoners by police officers summoned to assist the prison staff and violence committed against prisoners by other prisoners unrestrained by the hand of authority. By 2002 further improvement has taken place, the principal remaining problem being inter-prisoner violence which the authorities still appear unable to suppress" (EHRM, 27 januari 2005, Narcisio t. Nederland, zaaksnummer 47810/99).

5

Kunt u een precies overzicht geven van de door Nederland ter beschikking gestelde financiën, middelen en mankracht voor structurele verbetering van de veiligheids- en humanitaire situatie in de gevangenis? Kunt u precies reconstrueren hoe de ter beschikking staande middelen zijn besteed?

Antwoord

Zoals in het antwoord op vraag 4 is vermeld is destijds in totaal ruim €36 miljoen Nederlands geld op een geblokkeerde rekening van de Bank Nederlandse Antillen gestort. Het merendeel (€30 mln) is besteed aan bouwkosten. Dit betrof zowel nieuwbouw als verbouw. Ook de bouw van een half open inrichting is hierin opgenomen. Hiernaast is een bedrag van ruim €5 mln. besteed aan interim-management en het project korte termijnstabilisatie. Hierin zijn ook de advieskosten van de Nederlandse deskundigen, die destijds als technische bijstand zijn geleverd, opgenomen. Tot slot is ook de militaire bijstand, die in november 2001 is geleverd aan de bewaking van de buitenring van de Bon Futuro gevangenis, uit deze middelen betaald (€290.000).

6

Op welke wijze controleert u nauwkeurig en regelmatig de besteding van middelen en de uitvoering van het Plan van Aanpak? Bent u tevreden over de voortgang van de uitvoering van het Plan van Aanpak? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Het Plan van Aanpak uit 1999 is met de voltooiing van het aanbrengen van elektronische beveiliging in 2003 afgesloten. Met de gepleegde investeringen zijn de omstandigheden in de voormalige Koraalspecht gevangenis wel op een aantal punten verbeterd. Duidelijk is dat nog meer inspanningen benodigd zijn. Vandaar dat het gevangeniswezen (waaronder de Bon Futuro) ook is opgenomen in het Plan Veiligheid Nederlandse Antillen.

7

Herinnert u zich dat tijdens het vorige kabinet de verantwoordelijke minister van Justitie en de minister van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties hebben aangedrongen op uitbreiding van de capaciteit van Bon Futuro? Acht u deze uitbreiding en de rol van Nederland daarbij achteraf verantwoord, gezien de onopgeloste en aanhoudende veiligheids- en humanitaire problemen in de gevangenis?

Antwoord

Van Nederlandse zijde is inderdaad in het kader van PVNA aangedrongen op de uitbreiding van detentiecapaciteit op de Nederlandse Antillen. Uitbreiding van de detentiecapaciteit zou natuurlijk niet enkel het bouwen van cellen betekenen.

Daarom wordt binnen het PVNA juist ook aandacht besteed aan de kwaliteit van detentie. Hierbij is bijvoorbeeld voldoende en goed opgeleid personeel van wezenlijk belang. Het personeelsbeleid is één van de aandachtspunten binnen het duurzaam verbeteren van de bedrijfsvoering.

8

Deelt u de mening dat de veiligheids- en humanitaire omstandigheden in de Bon Futuro gevangenis direct ingrijpen rechtvaardigen?

Antwoord

Nee, de primaire verantwoordelijkheid ligt bij het Land Nederlandse Antillen. Gelet op de activiteiten en verbeteringen die voortvloeien uit het PVNA en een door de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen speciaal in het leven geroepen Taskforce Gevangeniswezen zie ik hiertoe geen aanleiding. Wel is besloten tot een reservering voor mogelijke bijstand. Daartoe wordt €9,5 miljoen overgeheveld van de begroting van Binnenlandse Zaken naar de begroting Koninkrijksrelaties. Van dit bedrag zal 9,1 miljoen worden doorgeschoven naar 2008.

9

Deelt u de mening dat op zeer korte termijn opnieuw onafhankelijk onderzoek moet worden gedaan naar de juistheid van de besteding van de beschikbare middelen naar de veiligheids omstandigheden en naar de mensenrechten in deze gevangenis? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Voor zover de vraag verwijst naar een nieuw onafhankelijk onderzoek naar de mensenrechtelijke situatie in de Bon Futuro gevangenis, verwijs ik naar het feit dat het eerdergenoemde CPT recentelijk wederom een bezoek heeft afgelegd. Van 4 tot en met 14 juni jongstleden heeft een delegatie van het CPT een bezoek afgelegd aan het Koninkrijk der Nederlanden. De verwachting is dat het op basis van dit bezoek opgestelde rapport voor het einde van dit jaar zal worden afgerond. De definitieve bevindingen in dit rapport aangaande de Bon Futuro gevangenis zijn mij derhalve vooralsnog onbekend. Maar uiteraard zijn de aanbevelingen die het Comité zal uitbrengen een belangrijk kader waarbinnen verdere verbetervoorstellen dienen te worden ontwikkeld.

10

Bent u bereid om dit onderzoek in het eerstvolgende Koninkrijksoverleg te agenderen, en zo nodig dit onderzoek zelf te initiëren? Bent u bereid om het Europees Comité ter Voorkoming van Foltering en Onmenselijke en Vernederende Behandeling of Bestrafing te vragen om opnieuw onderzoek te doen naar de detentieomstandigheden in de Bon Futuro gevangenis?

Antwoord

Evenals de minister van Justitie heb ik tijdens contacten met de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen mijn ernstige bezorgdheid geuit over de situatie in de Bon Futuro. Ik zal hierover in gesprek blijven met de Nederlands Antilliaanse minister van Justitie. Gezien het feit dat het CPT zeer recentelijk een bezoek heeft afgelegd aan de Bon Futuro gevangenis, zie ik vooralsnog geen reden voor een nieuw onderzoek van het CPT naar Bon Futuro. Ik verwijs naar het antwoord op vraag 9.

11

Is het mogelijk om voor de duur van het onafhankelijk onderzoek en in afwachting van nieuwe maatregelen het dagelijks beheer van, en het toezicht op de Bon Futuro gevangenis over te dragen aan een internationale instantie zoals de Verenigde Naties? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Nog los van de vraag of de Verenigde Naties bereid zou zijn om een dergelijke taak op zich te nemen, zou het overdragen van het beheer over een gevangenis aan een organisatie als de Verenigde Naties in de huidige situatie als een falen van het Koninkrijk beschouwd moeten worden. De landen van het Koninkrijk moeten zelf in staat zijn om een gevangenis op een manier te laten voldoen aan de internationale maatstaven. Het Koninkrijk heeft daarbij een waarborgtaak. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat er binnen het Koninkrijk geen oplossing te vinden is.

12

Bent u bereid om, zoals ook in 2001, Nederlandse mankracht in te zetten om tijdelijk en in afwachting van nieuwe maatregelen medeverantwoordelijkheid te nemen voor het dagelijkse beheer van en het toezicht op de gevangenis? 2) Zo neen, waarom niet?

Antwoord

In het kader van de komende Staatkundige hervormingen van de Nederlandse Antillen wordt op dit moment de huidige situatie van de voorzieningen binnen de strafrechtketen in kaart gebracht. De uitkomsten daarvan en de aanbevelingen in de komende CPT rapportage zullen gezamenlijk het kader zijn waarbinnen verdere verbetervoorstellen dienen te worden ontwikkeld. Het (tijdelijk) overnemen van het beheer en toezicht op de gevangenis biedt nog geen structurele en duurzame oplossing. Van belang is dat er duurzame verbeteringen worden aangebracht in bijvoorbeeld het personeelsbeleid. Door ondersteuning te bieden in bijvoorbeeld het opleiden en trainen van personeel en of twinningrelaties aan te gaan zal ook op lange termijn meer resultaat geboekt worden.

13

Bent u bereid deze vragen uiterlijk voor de behandeling van de begrotingstaat van Koninkrijksrelaties te beantwoorden?

Antwoord

Ja.

- 1) Kamerstuk 25964, nr. 2 en nr. 4.
- 2) ANP, 13 november 2001, zie ook: kamerstuk 28000 IV, nr.7